

Păpușarii francezi: o artă naivă și cuceritoare

Spectacolul-coupe prezentat de păpușarii francezi, oaspeți ai Teatrului „Tândărică”, ne-a oferit surpriza unor modalități de expresie mai puțin obișnuite și, totuși, specifice acestei arte. Jean Paul Hubert, cu „teatrul său” („Le théâtrique”), reînvie paravanul de bilci al secolului trecut, fixat pe corpul minutorului, în care organizarea materialului prezentat capătă viață prin agilitatea animatorului. Pe de altă parte, cuplul soților Claude și Colette Monestier construiește forme și personaje din hîrtie, chiar în fața spectatorilor, ajutîndu-se de două fișe orizontale — de unde și numele de „teatru pe ață” („Le théâtre sur le fil”). Dar, dincolo de formulă și de originalitatea ei, meritul spectacolului constă în valoarea mesajului transmis și în verva interpretării.

Lucru de necontestat, Jean Paul Hubert are farmec, știe să capteze sala, să antreneze spectatorii, indiferent dacă aceștia sînt copii sau adulți. Păpușarul este propriul său comper, prezentîndu-și numerele în fraze scurte, precise, dar cu o vervă ineuizabilă. Apoi, așezîndu-și paravanul pe cap și pe umeri, își interpretează scurtele scene transformîndu-și vocea și mînuind, cu dexteritate, minusculele păpuși. Pentru copii, cîteva momente pitorești, cu clowni ghiduși și animale vesele. O artă naivă, directă și cuceritoare, în care permanentul dialog cu micii spectatori creează un contact cald și viu cu sala. Recitalul său, oferit publicului adult, abordează teme inspirate din marile valori creatoare ale omului. Jean Paul Hubert enunță tema, apoi o esențializează, rezolvînd-o din cîteva trăsături, ca un crochiu simplu, de cîteva linii, dar explicit, conturat cu claritate. Legenda Sfîntului Gheorghe și lupta sa cu balaurul devine un pretext de fină ironie întru parodierea vitejilor cavaleri medievali, iar legenda doctorului Faust ne prezintă inedite raporturi între celebrele personaje. Cu aceeași economie de mijloace ne sînt înfățișați Gargantua, Baronul Münchhausen sau sultanii turci (satirizarea imperialismului nu lipsește). Alteori, viziunea formelor devine lirică, precum se întîmplă în sceneta *Creație*, artistul mode-

lindu-și propria mină ca un sculptor, sau în *Balada soarelui*, pe care o plasează în îndepărtata Japonie — Țara soarelui-răsare. Jean Paul Hubert este ceea ce se numește un bun profesionist, un păpușar plin de fantezie, care îmbină tradiția străveche cu viziunea modernă a omului contemporan.

Un fundal negru, două fire întinse orizontal, pe care se fixează o coală mare, albă, de hîrtie — și spectacolul a început. Din această clipă, dexteritatea păpușarilor Claude și Colette Monestier se împletește cu fantezia spectatorilor, spectacolul devenind o creație comună. Foarfeca taie hîrtia și, sub ochii noștri, se naște un omuleț. În *Zboară pasărea (Oiseau... vole)*, formele de hîrtie, de material textil, de pai împletit, cu accesorii lor, se nasc sub ochii noștri, din cîteva tăieturi de foarfecă, din bucle răsucite de mîinile păpușarilor. Creația formelor și animarea lor sînt unitare, înlăunțindu-se în acțiune. Hîrtia îndoită în cîteva colțuri devine pasăre, iar figura umană capătă identitate.

Realul și irealul sînt inseparabile. Omulețul pleacă într-o corabie — bineînțeles, tot de hîrtie — spre alte țarmuri, acostînd pe o insulă. Este evadarea dintr-o lume a cotidianului prozaic, într-o lume a purității, a liniștii, a lipsei de conveniențe. Purtînd măști uriașe, animatorii devin părinții-zei ai omulețului, căruia îi oferă — în vis — calitățile și realizările pe care părinții le doresc, întotdeauna, odraslelor lor. Visurile se transformă în obiecte reale, iar omulețul redevine o foaie de hîrtie și jocul poate reîncepe, dacă minutorii și spectatorii doresc să-l ducă mai departe, cu imaginația lor. Lipsa de artificiu, lipsa oricăror limite și opreliști, tema profund umană devin astfel principalele calități ale spectacolului.

Ceea ce am apreciat la aceste spectacole este faptul că păpușarii nu și-au propus să-i depășească propriile limite, n-au dorit să facă mai mult decît puteau face. Modestia cu care se prezintă în fața noastră, a spectatorilor, rămîne o trăsătură definitorie de cinste profesională. ■